

Molenplein 14-16; Korenlaan 25, Molenweg 32, woonhuizen (5)

Adres	Molenplein 14; 15; 16 Korenlaan 25 Molenweg 32
Postcode	Molenplein 14; 15; 16: 2242 HW Korenlaan 25: 2242 HM Molenweg 32: 2242 HS
Kadastraal nummer	Molenplein 14: F 8613 Molenplein 15: F 8614 Molenplein 16: F 8615 Korenlaan 25: F 8616 Molenweg 32: F 8612
Naam	Nvt
Beschermd gezicht	Ja
Aantal onderdelen behorend tot het beschermd monument	1
Benoeming onderdelen complex	Geschakelde woonhuizen (5)
Oorspronkelijke functie	Wonen
Datering/Bouwjaar	1926

Omvang bescherming

De bescherming betreft het WONINGBOUWBLOK van vijf woningen.

Het interieur maakt onderdeel uit van de bescherming voor wat betreft de oorspronkelijke structuur en detaillering, voor zoverre aanwezig.

De drive-in-garages met bovenwoningen aan de Korenlaan 21 en Molenweg 28 behoren tot dezelfde ontwerpfase. Het ontwerp is echter afwijkend van de vijf woningen. Om deze reden zijn ze niet als integraal onderdeel van de bescherming van het blok aan het Molenplein opgenomen, ondanks dat ze als type (vroeg voorbeeld van drive-in woning) van belang zijn.

Inleiding

In 1926 ontwierp architect B. van der Lecq vijf geschakelde middenstandswoningen in opdracht van H. van der Helm in zakelijk expressionistische stijl. Hij ontwierp ook twee drive-in-garages met bovenwoningen aan de Korenlaan en Molenweg, alsmede de bergingen in de tuin. Er zijn met name wijzigingen aangebracht en uitbreidingen uitgevoerd aan de achterzijde en de bergingen. Ook zijn er dakkapellen toegevoegd, zijn intern wijzigingen uitgevoerd en zijn raampartijen gewijzigd. De wijzigingen van de hoekpanden beïnvloeden het aanzicht vanaf de straatzijde; de overige wijzigingen zijn grotendeels onttrokken aan het zicht vanaf de straat (met uitzondering van de dakkapellen).

Het ontwerp kenmerkt zich door een zeer zorgvuldig uitgedachte en gedetailleerde ritmering van de voorgevel van het woningbouwblok, waardoor een expressieve plasticiteit is ontstaan, die ondersteund wordt door expressieve details.

Over de architect

Bastiaan van der Lecq (1891-1961) – niet te verwarren met Bart van der Leek – begon zijn carrière met teken- en ontwerpwerkzaamheden op de architectenbureaus van W. Kromhout en H.P. Berlage. Rond 1920 werkte hij bij het bureau van D. Roosenburg, die in deze periode sterk evenals verschillende andere architecten in Nederland werd beïnvloed door het werk van de Amerikaanse architect Frank Lloyd Wright. Dit onderscheidde zich vooral door de toepassing van kubische bouwmassa's, door een sterke horizontale geleding, geaccentueerd door brede horizontale lateien en door ruim overstekende daken.

In 1926 ontwierp Van der Lecq in Wassenaar vijf geschakelde woningen met vrijstaand twee drive-in- garages met bovenwoningen aan het Molenplein. Het waren zeer vroege voorbeelden van drive-in woningen. Hoewel hij twee jaar eerder in dienst was getreden als architect bij de afdeling Gemeentewerken van Rotterdam, trad Van der Lecq bij deze opdracht kennelijk als particulier architect op.

In Rotterdam ontwierp hij verschillende gemeentelijke gebouwen waaronder twee scholen, een sluizencomplex (1933) en het kantoorgebouw van de rivierpolitie. Vanaf 1933 werkte hij weer als zelfstandig architect. Rotterdam bleef zijn belangrijkste werkterrein. Ook na de Tweede Wereldoorlog, toen hij onder meer de havenloodsen en dienstgebouwen voor de firma Müller & Co., de Evangelisch-Lutherse Andreaskerk (1941 - 1949) en de huisvesting voor het havenradarsysteem (1953-1956) langs de Nieuwe Waterweg ontwierp.

Stedenbouwkundige aspecten

Het woningbouwblok ligt aan het Molenplein, op de hoek Korenlaan-Molenweg. De huizen hebben ondiepe voortuinen; de achtertuinen zijn deels dichtgezet met uitbreidingen van de woningen.

Architectonische beschrijving¹

Het woningbouwblok is in twee bouwlagen met schilddak opgetrokken. Aan de voorzijde van het met gesmoorde Hollandse pannen gedekte dak zijn hoge gemetselde schoorstenen opgemetseld met aan weerszijden bescheiden dakkapellen. De woningen verspringen zaagtandsgewijs ten opzichte van elkaar, waardoor een trapsgewijze gevelopbouw is ontstaan, maar de schilddak verspringt niet. De verspringingen aan de voorzijde vinden plaats ter plaatse van entreeportieken. Terwijl de gevel naar voren treedt, is de vensterpui op de begane grond juist afgeschuind. Boven de entreepartijen is de gevel in een spaarveld terugliggend en van donkere baksteen in blokverband, waardoor een verticaal accent de verspringing begeleidt.

Het pand is opgetrokken in gele baksteen in Noords verband (kettingverband) met vlakken en onderdelen in afwijkend verband en siermetselwerk. Het sierwerk wordt gecombineerd met gebakken tegels en zandstenen ornamenten zoals bollen en afdek- en sluitstenen. De lekdorpels van de vensters zijn samengesteld uit sierranden in metselwerk en dubbele lagen gebakken tegels. De spaarvelden in donkere steen worden omrand door rollagen in gele steen. Ook de vensters worden omrand door siermetselranden en -motieven. Net onder het dakoverstek is de gevel in donkere steen uitgevoerd, net als de hoeken zijn verrijkt met donkere stenen en gebakken tegels. De houten ramen bevatten bovenlichten die op de begane grond ingevuld zijn met gekleurd glas-in-lood. De houten voordeuren bevatten ruiten in een kubistische vormgeving. Ook de zijgevels hebben deze kenmerken, waarbij de langgerekte traplichten eveneens voorzien zijn van gekleurd glas-in-lood. Ter plaatse van de entreeportieken zijn gele klinkertegels toegepast. Op de hoek met de Korenlaan bevindt zich een gemetselde bloembak, die eveneens onderdeel uitmaakt van het ontwerp.

¹ Deze beschrijving is geen uitputtende beschrijving maar een beknopte schets van de belangrijkste aspecten ten aanzien van hoofdvorm, materialen en detaillering.

Waardestelling

Het woningbouwblok is vanwege de cultuurhistorische - , architectuurhistorische - en ensemblewaarde van algemeen belang voor de gemeente Wassenaar

- als onderdeel van, als uitdrukking van en als herinnering aan de ontwikkelingsgeschiedenis van Wassenaar en de buurt rond de molen in het bijzonder;
- als gaaf bewaard voorbeeld van middenstandswoningen in zakelijk expressionistische stijl;
- als onderdeel van en vanwege de betekenis voor het oeuvre van architect B. van der Lecq;
- vanwege de vrijwel gaaf bewaarde hoofdvorm en eigentijdse, voor de bouwstijl typerende en zeer zorgvuldig toegepaste materiaalgebruik en detaillering in voor- en zijgevels;
- vanwege de ligging binnen en als onderdeel van een gebied met hoge stedenbouwkundige, landschappelijke en cultuurhistorische kwaliteiten dat van rijkswege beschermd is als dorpsgezicht, genaamd 'landgoederenzone van Wassenaar, Voorschoten en Leidschendam-Voorburg';
- vanwege de zeer beeldbepalende ligging aan het Molenplein op de hoek Molenweg-Korenlaan.

Bijlagen

Foto's situatie 2012; afbeelding Google Earth; kadastrale kaart.

Literatuur/bronnen

Gemeentearchief/bouwdossiers; bezoek ter plaatse vanaf de openbare weg 8 augustus 2012;
www.bonas.nl; Nai;

Bewonersvereniging 'De Kieviet', 'Een eeuw Park de Kieviet 1910-2010', 2010;

Hoogstraten, D. van, *Dirk Roosenburg*, Rotterdam 2005, 115;

Lit, R. van, et.al, 'Jong Monumentaal Wassenaar', 2003;

'Moderne bouwkunst in Wassenaar 1900-1965', 2007, uitgave Comité Open Monumentendag Wassenaar;

Scheffer, C., 'Jongere bouwkunst en stedenbouw, Wassenaar', provincie Zuid-Holland, 1993.